

Для розвитку професійних якостей майбутнього фахівця, його самореалізації, що є вищим рівнем розвитку особистості, сприятливим періодом є студентський вік. Тому така велика увага приділяється розвитку його особистості на етапі вузівської професійної підготовки.

Список використаних джерел

1. Большакова І. Українська мова. Технологія «Сторітелінг» [Електронний режим] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.youtube.com/watch?v=K2YVwU9B6L4>
2. Професійна компетентність вчителя початкових класів: навчально-методичний посібник для вчителів // Автори-упорядники: В. Є. Берека, А. В. Галас. – Харків: Вид-во «Ранок», 2018. – 496 с.

*Габрусєва Н.В.,
аспірантка кафедри педагогіки та менеджменту освіти,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
(м. Тернопіль)*

КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В СВІТОВІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ ОСВІТНІЙ ПРАКТИЦІ

Актуальність питання про реформування освіти в Україні на сьогоднішній день не викликає сумніву. Для нашого часу характерним є стирання кордонів між теорією та практикою (час від розробки вихідних положень та реалізацією їх на виробництві невинно скорочується); зникають границі для професійної реалізації людини в світовому геополітичному просторі; відкидаються межі між культурами та цивілізаціями тощо. Відповідно, одним з головних завдань сучасної освіти є формування особистості вільної, здатної швидко реагувати на зміну обставин, відкидати стереотипи та відчувати себе суб'єктом розвитку. Зворотнім боком свободи людини визначається її відповідальність за результати своєї діяльності.

Ще в березні 1996 року, в м. Берн (Швейцарія) відбувся симпозіум, на якому було визначено ключові компетентності, які повинні отримувати учні середніх шкіл для подальшої професійної діяльності або отримання вищої освіти. Зокрема, в Додатку II (Individual competencies and the demands of society by Gabor HALASZ National Institute of Public Education, Hungary) наголошується, що процес навчання можна вважати успішним лише в тому випадку, якщо його результатом є формування компетентних фахівців, які можуть брати на себе відповідальність за дії в певній галузі. Крім того, в

сучасних умовах праці збільшується автономність роботи працівника. Багато хто взагалі за допомогою технологій може виконувати свої обов'язки віддалено, необов'язково відпрацьовувати 8-годинний робочий день в офісі чи на підприємстві. А це, в свою чергу, вимагає спеціальних компетентностей. Людина, яка працює на віддаленому робочому місці, має виявляти проблеми, розробляти креативні рішення цих проблем, бути в змозі керувати своїм часом і, загалом, посилюється значення почуття відповідальності [1].

У 1997 р. Рада Європи та ЮНЕСКО ухвалили Конвенцію про визнання кваліфікацій із вищої освіти в європейському регіоні. У рамках Національного центру освітньої статистики США й Канади було започатковано програму “Визначення та відбір компетентностей: теоретичні та концептуальні засади” зі скороченою назвою “DeSeCo” (1997 р.) [2]. У 2003 р. на Берлінській конференції міністрів вищої освіти ЄС стартував проект з розробки спільної Рамки кваліфікацій. В 2005 р. на Бергенській конференції міністрів освіти держав учасниць Болонського процесу було підписано комюніке про ухвалення Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти – РК ЄПВО (The Framework for Qualifications of the European Higher Education Area – FQ EHEA), як загальної конструкції, що визначає механізм взаємодії між національними рамками кваліфікацій. Результати, перспективи та значення РК ЄПВО відбито в Лондонському комюніке (2007р.) Наступним етапом стала Рекомендація Європейського парламенту та Ради (2008р.) щодо ухвалення Європейської рамки кваліфікацій для безперервного навчання – ЄРК БН (The European Qualifications Framework for lifelong learning – EQF LL) [3]. Головними структурними елементами цього документу є: 1. Знання (теоретичні та/або фактологічні). 2. Уміння/навички (когнітивні та практичні). 3. Компетентності (в першу чергу – автономність та відповідальність).

На завершення реалізації загальноєвропейської ідеї уніфікації кваліфікацій робоча група Болонського процесу запропонувала державам-учасницям розробити національні рамки кваліфікацій – НРК (National Qualifications Framework – NQF), котрі пов'язані з загальною Європейською рамкою кваліфікацій. Якщо станом на 2005 рік вони були створені в трьох європейських країнах (Ірландія, Франція, Велика Британія), то на 2015 рік – у 38 країнах, що співпрацюють у загальній ЄРК.

У 2011 році Уряд України затвердив Національну рамку кваліфікацій як «системний і структурований за компетентностями опис кваліфікаційних рівнів», основними елементами якої є: 1. Знання. 2. Уміння. 3. Комунікація. 4. Автономність та відповідальність. 5. Інтегральна компетентність. Відповідно до цього документа важливими якостями, які визначають професійний рівень працівника, є автономність і відповідальність - здатність самостійно

виконувати завдання, розв'язувати задачі і проблеми та відповідати за результати своєї діяльності [4]. Значною мірою саме ці якості визначають поняття професійної зрілості.

Список використаних джерел

1. Key Competencies for Europe. Report of the Symposium (Berne, Switzerland, March 27-30, 1996). A Secondary Education for Europe Project. URL: <https://eric.ed.gov/?id=ED407717>.
2. Вачевський М. Сутність компетенцій у навчальному процесі та компетентнісний підхід у професійній освіті. *Молодь і ринок*. 2012. № 8. С. 25-32.
3. Алексеева І. Європейські рамки кваліфікацій – опорна конструкція інтеграції національних систем освіти. *Актуальні питання фармацевтичної і медичної науки та практики*. 2017. Т. 10, № 2(24). С. 201–206.
4. Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF/para12#n12>.

*Морська Н.Л.,
кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри філософії та суспільних наук,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
(м. Тернопіль)*

ПРАВОВЕ ВИХОВАННЯ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ: СПЕЦИФІКА РЕАЛІЗАЦІЇ

Глибинні перетворення у всіх сферах сучасного життя привертають увагу до проблеми людини, її прав і свобод та активізують вимоги, норми, правила поведінки у сфері взаємодії між людьми. Особистість активно формується у шкільні роки, розвиває свої компетентності, людські якості, виробляє навички й моделі спілкування та базові засади культури поведінки. У цьому процесі важливим є правове виховання, яке дає реальні правові знання і уявлення про право та державу, про конституційні права і обов'язки кожного громадянина, пропагує правові відносини між людьми на засадах цінності прав людини та ін. Метою правового виховання у сучасній українській школі є збагачення духовної культури учнів, формування у них стійкого правового світогляду, свідомої й активної власної правової позиції, поваги до прав і свобод інших, суспільно-політичної грамотності та універсальних ціннісно-моральних орієнтацій на шляху до морального вдосконалення. З огляду на це, дана тема є актуальною і потребує конкретного осмислення.

Правове виховання – це словосполучення, яке активно сьогодні використовується у слововжитку, хоч, інколи, має хибне трактування.